

## [Boligministeren.]

geriet ramte også parcelhusbyggeriet og medførte, at man ikke kunne gennemføre den „automatiske“ statsstøtte til typegodkendte huse, som er forudsat i boliglovens § 18. Den gennemførte regulering ændrede ligeledes grundlaget for forbundets gennem flere år tilrettelagte og af det offentlige direkte tilskyndede indsats på dette område.

Udviklingen ramte arkitekternes typehusordning særlig hårdt, fordi arbejdet udelukkende var lagt an på et samfundsmæssigt og langsigtet grundlag, uden at der var sigtet på noget akkvisitions- eller reklamearbejde. Der var således alene stræbt efter at opnå de ved længere brug bedst mulige løsninger uden hensyn til iøjnefaldende salgsmæssige fordele, og alle oplysninger var baseret på et strengt sagligt grundlag uden hensyn til deres reklamemæssige værdi. Der skal her erindres om, at arkitekternes typehuskontor ikke arbejder med erhvervsmæssigt sigte, og at eventuelt overskud kun kan benyttes til videre arbejde med typehusagen.

Arkitekternes typehuskontor var derfor bragt i en situation, hvor man — uden en overgangstid til at indstille sig på de ændrede vilkår — måtte standse virksomheden. Under hensyn til de udviklingsmuligheder for et bedre og billigere småhusbyggeri, videreførelsen af dette arbejde indebærer, måtte jeg nære alvorlige betænkeligheder ved at bryde den linje, der her med tilslutning fra alle sider var lagt for en generel samfundsbetonet indsats. Jeg var her også under indtryk af de henstillinger, jeg bl. a. fra boligministeriets arbejdskraftudvalg og de deri repræsenterede organisationer havde modtaget om ved frigelser af byggeri fra byggestoppet at søge at give fortrin for særlig rationelt og veltilrettelagt byggeri. Jeg skal i denne forbindelse også henvise til det meget store og dybtgående og fra alle sider anerkendte arbejde, der var investeret i denne sag; til illustrering heraf kan nævnes, at der ud over de omtalte 110.000 kr. er investeret ca. 400.000 kr. i arbejdet ved landsforbundets egne midler og ved tilskud fra erhvervslivet.

Under hensyn hertil har jeg godkendt, at der — som en overgangsordning — blev givet typehuskontoret en kvota på 200 huse i 1963, idet det samtidig blev fastsat, at

de byggetilladelser, der på andet grundlag (d. v. s. gennem „datofrigivelser“) bliver givet til beboere, der benytter kontorets huse, skal fragå i denne kvota, og at kontoret fra næste år må indstille sig på helt at klare sig med de frigelser, der meddeles efter datoorden. Dette tal må i øvrigt ses i sammenhæng med et byggeprogram for småhusbyggeri i de regulerede områder i 1963, på knap 6.000 huse og et samlet småhusbyggeri, der sidste år for hele landet udgjorde ca. 20.000 boliger.

Jeg skal i denne forbindelse endelig anføre, at arkitekternes typehusordning er karakteriseret ved, at det alene er projekt-materialet og det materiale, der udbydes som grundlag for produktionen, der omfattes af ordningen, medens selve produktionen er åben for enhver håndværker og entreprenør. Ordningen giver, således udformet, netop mulighed for at fremme konkurrencen mellem alle landets håndværks- og entreprenørvirksomheder, en mulighed, der yderligere underbygges af det omtalte omfattende priseningsmateriale, der er udarbejdet. Ordningen står endvidere åben for alle landsforbundets medlemmer og er således en landsomfattende ordning, der inddrager arkitektstanden i et koordineret typehusarbejde, som den gennem lang tid var stærkt reserveret over for på grund af den begrænsning i den enkelte arkitekts arbejde, som følger af selve typehusideen.

Boligministeriet har lagt særlig vægt på, at ordningen ved som nævnt at udnytte det bestående produktionsapparat giver også den lille håndværksvirksomhed en mulighed for at være med i hele typehusudviklingen. Dette gælder i øvrigt for en hvilken som helst virksomhed i hele landet, idet typehuskontorets område ikke er begrænset til de regulerede områder. Og der er gennem ordningen tilvejebragt et gennemrationaliseret arbejdsgrundlag for den lille håndværksmester, som denne ikke selv ville have haft mulighed for at fremskaffe. Der er således herigennem imødekommet et ønske, som er udtrykt fra alle politiske partier, om at styrke den mindre håndværksvirksomheds muligheder for at yde en effektiv indsats, og ordningen må i det hele ses som et vigtigt bidrag til den rationalisering af byggeriet, som kan modvirke et overanspændt byggepres.